

2022-2023

Meldcode huiselijk geweld

Speciaal Onderwijs cluster 4

Inhoudsopgave

1. Doel protocol.....	2
2. Inhoud	3
3. Evaluatie protocol	5

1. Doel protocol

De meldcode geeft aan hoe te handelen bij vermoedens van kindermishandeling en andere soorten van geweld. Conform de wet Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling is het verplicht om een protocol te doorlopen bij vermoedens van kindermishandeling en andere vormen van geweld.

Het personeel van Plevier te helpen bij het herkennen van signalen van kindermishandeling en geweld. Het kan soms een dilemma zijn om te handelen bij vermoedens van bijvoorbeeld kindermishandeling, omdat het om 'vermoedens' gaat en er angst is om de relatie met de ouders op het spel te zetten, maar het gaat uiteindelijk om het welzijn van het kind en u kunt daar wat aan doen.

2. Inhoud

2.1 Uitgangspunt

Het uitgangspunt is dat veiligheid prioriteit heeft. Het is voor onze school verplicht om met het protocol te werken bij vermoedens van kindermishandeling en andere vormen van geweld. Dit betekent dan ook dat het belangrijk is voor de medewerkers om te weten hoe het protocol te gebruiken. Daar we verplicht zijn een aandacht functionaris voor dit onderwerp aan te wijzen, heeft de schoolmaatschappelijk werkers deze taak gekregen.

2.2 Stappenplan

Het protocol bestaat uit een vijf stappenplan. Hierin staat duidelijk hoe u als professional moet handelen bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling en welke stappen u moet doorlopen en wie wanneer kan worden ingeschakeld. Krijg je signalen, in welke vorm dan ook, waarbij je denkt aan huiselijk geweld, handel dan als volgt:

1. Meld het per mail en mondeling bij de interne begeleiding en de schoolmaatschappelijk werker.
2. Verdiep je in de stappen die staan bij groepsleerkracht
<https://www.rijksoverheid.nl/binaries/rijksoverheid/documenten/rapporten/2017/01/09/basismodel-meldcode-huiselijk-geweld-en-kindermishandeling/Basismodel+meldcode.pdf>
3. Controleer of je melding intern wordt opgepakt
4. Zorg dat je eigenaar bent van het proces
5. Doe geen melding buiten de school zonder overleg met interne begeleiding, gedragskundige of schoolmaatschappelijk werker.

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

De vijf verplichte stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling:

1. In kaart brengen van signalen
2. Overleggen met collega en eventueel raadplegen Advies- en Meldpunt Kindermishandeling, Steunpunt Huiselijk geweld of Ietselduidingdeskundige
3. Gesprek met cliënt
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling, bij twijfel altijd AMK of SHG raadplegen
5. Beslissen: hulp organiseren of melden

MELDCODE

huiselijk geweld en kindermishandeling

**Kijk voor de toolkit en meer informatie
op www.meldcode.nl**

Steunpunt Huiselijk Geweld: 0900 - 1 26 26 26
Advies- en Meldpunt Kindermishandeling: 0900 - 123 123 0

3. Evaluatie protocol

Datum van opstellen:	oktober 2015
Datum van evaluatie:	December 2023
Aanspreekpersoon:	Schoolmaatschappelijk werk
Betrokkenen:	De leerkrachten en assistenten die de leerling in de klas hebben), directie en onderwijs ondersteunend personeel
Bijlagen:	5 stappen van de meldcode Protocol Kindermishandeling

Bijlage

Bijlage I: Protocol Kindermishandeling

Fase 1: de leerkracht heeft een vermoeden

De bron van het vermoeden van kindermishandeling kan zijn:

- a) a u heeft een vermoeden;
- b) b iemand (bijvoorbeeld een ander kind) vertelt u een zorgwekkend verhaal over een kind uit uw klas;
- c) c een kind neemt u in vertrouwen over de eigen situatie.

Ad a/b Als u een vermoeden heeft, of een ander vertelt u een zorgwekkend verhaal over een kind uit uw klas, Dan observeert u het kind gedurende een aantal dagen heel goed, let hierbij op opvallend gedrag of onverklaarbare lichamelijke afwijkingen (zie bijlage 2: signalenlijst); noteert u wat u aan signalen bij de leerling opmerkt. Dit worden uw persoonlijke aantekeningen (zie observatiepunten in bijlage 1); overlegt u met mensen die u informatie kunnen geven, zoals een collega, een andere leerkracht die het kind of het gezin kent, of de leerkracht die een broertje of zusje in de klas heeft, de contactpersoon van de school, de JGZ-medewerker (jeugdverpleegkundige of jeugdarts) of de schoolmaatschappelijk werker. U kunt ook een andere leerkracht vragen mee te observeren; blijft u aan de vertrouwensrelatie met het kind bouwen; bepaalt u een tijdslimiet voor deze fase (maximaal één maand). Ad c Als een kind u in vertrouwen neemt, dan luistert u rustig naar hetgeen het kind u te vertellen heeft en reageert u niet emotioneel of paniekerig. U neemt het kind serieus; noteert u wat het kind verteld heeft. Dit worden uw persoonlijke aantekeningen; zie verder ad a/b.

Aan het einde van deze fase besluit u:

1. Het vermoeden is onterecht
2. Er is een andere reden voor het gesignaleerde gedrag.
3. Er is geen bevestiging van het vermoeden
4. U blijft nauwkeurig registreren wat u bij het kind opvalt of wat u verteld wordt.
5. Na twee maanden bekijkt u uw aantekeningen opnieuw.
6. U twijfelt en/of u vindt een bevestiging van uw vermoeden
7. Dit wordt ingebracht in de overleggroep (fase 2).

Aanbevelingen fase 1: de leerkracht heeft een vermoeden

- Accepteer kindermishandeling als één van de vele mogelijke oorzaken van onverklaarbaar/opvallend gedrag van een kind. Probeer in deze fase het beeld completer te krijgen. Speel geen politieagent: het is niet de taak van de leerkracht om spoorwerk naar de dader te doen.
- Ga uit van het signaal, uitgezonden door het kind of door een derde. Blijf (het gedrag van) het kind aandachtig volgen, dat wil zeggen observeren en noteren wat je ziet en hoort, maar voorkom een uitzonderingspositie van het kind.
- Indien een kind u in vertrouwen neemt, beloof dan nooit aan het kind absolute geheimhouding. Beloof dat u geen volgende stap zult nemen zonder dat met het kind besproken te hebben. Steun het kind in het feit dat het zijn geheim verteld heeft (zie verder bijlage 3: Houding naar de betrokken leerling).
- Het vertrekpunt van uw inzet blijft de zorg die u, met de ouders, voor het kind hebt.
- Ga zorgvuldig om met de privacy van het kind en van de ouders.
- Ga niet overhaast te werk. Wie iets wil bereiken moet langzaam en zorgvuldig handelen. Betrek anderen tijdig en niet pas dan, wanneer het voor u 'zo niet langer kan': dan bent u te lang zelf bezig geweest en geeft u anderen niet de tijd rustig aan het werk te gaan.
- Vertrouw op uw intuïtie en houd dat niet voor uzelf: praat erover.
- In Nederland is er één officieel meldpunt voor kindermishandeling: het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Tel: 0900-1231230
- In crisissituaties is het ook mogelijk te melden bij de politie of de Raad voor de Kinderbescherming (via AMK of Bureau Jeugdzorg).

Fase 2: de leerkracht bespreekt zijn onderbouwde vermoeden in een overleggroep

- U, de leerkracht, roept de volgende personen bijeen (= overleggroep):
 - de schoolleiding en/of de benoemde contactpersoon;
 - eventueel een intern begeleider;
 - de JGZ-medewerker (jeugdverpleegkundige of jeugdarts);
 - de schoolmaatschappelijk werker.
 - Eén persoon is verantwoordelijk voor de coördinatie en de voortgang; bij voorkeur is dit niet de leerkracht.
 - U kunt gebruik maken van een observatieformulier (zie bijlage 1).
 - Indien nodig overlegt u of iemand anders uit de overleggroep met het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK). Dit kan anoniem.
 - De overleggroep bekijkt welke gegevens over dit kind beschikbaar zijn; dit wordt ook vastgelegd.
 - De coördinator let ook op de tijd en stelt een tijdslimiet voor deze fase.
- Als de overleggroep aan het eind van deze fase geen bevestiging van het vermoeden heeft, dan:
- blijven u en de JGZ-medewerker alert;
 - blijft u bouwen aan de vertrouwensrelatie met het kind;
 - noteren u en de JGZ-medewerker in hun agenda dat ze na een bepaalde periode nog eens samen overleggen over het gedrag of lichamelijke gesteldheid van het kind.
- Indien er een redelijk vermoeden bestaat van kindermishandeling, maakt de overleggroep een plan van aanpak (fase 3).

Aanbevelingen fase 2: de leerkracht bespreekt zijn onderbouwde vermoeden in een overleggroep

- Bij het vormen van een overleggroep kan ook gedacht worden aan andere disciplines, werkzaam binnen het schoolsysteem, die zich met leerlingen bezighouden. Het kan praktisch zijn een vaste overleggroep te vormen, waarin vertegenwoordigd zijn: de directie, de intern begeleider, de leerkracht, de contactpersoon, de jeugdverpleegkundige of jeugdarts van de GGD en de schoolmaatschappelijk werker.
 - Zodra een overleggroep is gevormd, draag je samen de verantwoordelijkheid. Het is dan ook heel belangrijk steeds te overleggen voordat er iets wordt ondernomen.
 - Privacy
- Wanneer persoonlijke aantekeningen zijn gemaakt, is het belangrijk deze goed op te bergen, het liefst zonder naam.
- Zodra het mogelijk is, worden deze aantekeningen weer vernietigd.
- De taak van de school met betrekking tot kindermishandeling is het signaleren en het aankaarten ervan bij de ouders en bij de verantwoordelijke instanties.
- De school is niet verantwoordelijk voor de verandering van de situatie of voor de hulpverlening.

Fase 3: de uitvoering van het gemaakte plan van aanpak

In fase 2 is besloten tot een plan van aanpak. Mogelijke stappen zijn:

- a een advies- of consultvraag bij het AMK;
- b een gesprek met de ouders;
- c de jeugdarts roept het kind op voor onderzoek;
- d een huisbezoek door jeugdverpleegkundige of schoolmaatschappelijk werker;
- e het inschakelen van een intern begeleider;
- f resultaten van a t/m e bespreken in de overleggroep.

Ad a Een consultatie bij het AMK

- iemand van de overleggroep spreekt met het AMK. (De Jeugdgezondheidszorg heeft een structureel overleg met het AMK);
- deze geeft advies over de verdere stappen die genomen kunnen worden;
- de resultaten van het gesprek met het AMK worden doorgesproken in de overleggroep. Naar aanleiding hiervan wordt het plan van aanpak eventueel bijgesteld.

Ad b Een gesprek met de ouders

- overleg binnen de overleggroep, welke persoon het beste met de ouders kan spreken;
- bereid het gesprek goed voor in de overleggroep (zie aanbevelingen);
- overleg na afloop van het gesprek in de overleggroep over verdere stappen.

Ad c De jeugdarts roept het kind op voor onderzoek

- de jeugdarts kan een kind oproepen voor onderzoek, nadat de school de zorgen heeft besproken met de ouders;
- de jeugdarts onderzoekt de leerling en spreekt met de ouders;
- de resultaten worden in de overleggroep ingebracht voor zover ze betrekking hebben op het vermoeden van kindermishandeling, rekening houdend met de privacy van het kind.

Ad d Een huisbezoek

- de jeugdverpleegkundige van de GGD of een schoolmaatschappelijk werker kunnen het gezin thuis bezoeken;
- in de overleggroep wordt verslag gedaan van het huisbezoek.

Ad e Het inschakelen van de intern begeleider

- de intern begeleider probeert te achterhalen of er sprake is van cognitieve of emotionele problematiek;
- de resultaten worden ingebracht in de overleggroep.

Ad f Resultaten bespreken

- analyse van de waarnemingen;
- verzamelen van feitelijke informatie;
- beeld van de verzorgingssituatie van het kind;
- draaglast/draagkracht van de ouders.

Aanbevelingen fase 3: de uitvoering van het plan van aanpak

- Als het kind met u gesproken heeft, praat dan niet met de ouders zonder het kind daarvan in kennis te stellen. Afhankelijk van de leeftijd kan je met het kind afspreken wat je wel en niet met ouders bespreekt.
 - Bepaal voor u het gesprek gaat voeren met de ouders, wat het doel van uw gesprek is. O.a. nagaan of de ouders uw zorgen herkennen. Vaak is uw zorg delen met de ouders de beste ingang: blijf bij welk concreet gedrag u ziet bij het kind, herkennen ouders de signalen van hun kind ook in de thuissituatie? Bespreek niet uw vermoedens, stel open vragen en zeg dat u op zoek bent naar de oorzaak/ de aanleiding van het voor het kind ongewone gedrag. Spreek af welke vervolgacties worden ondernomen, b.v de leerkracht zal er binnen de school met intern begeleider over spreken (zie bijlage 4).
 - Praten met de ouders kan vele gevolgen hebben. Zo kan door een gesprek een deel van de vermoedens onterecht blijken. Ook voelen sommige ouders zich al geholpen als u hun zorg blijkt te delen en u de problemen bespreekbaar hebt gemaakt. Maar uw vermoeden kan ook worden gesterkt. Onderbouwing van uw vermoeden en het delen van uw zorgen in de overleggroep zijn dan de volgende stappen.
 - Ouders kunnen het gesprek zien als bewijs van de loslippigheid van hun kind en van uw bemoeizucht. Voor aandachtspunten, zie bijlage 4: gesprek met de ouders.
 - Wanneer u zich afvraagt hoe u het beste een gesprek met de ouders kan voeren is het altijd mogelijk advies te vragen bij het AMK.
 - Huisbezoeken bieden goede mogelijkheden om het samenspel tussen ouders en kinderen te observeren.
 - Zorg ervoor dat ouders met slechts 1 of hooguit 2 personen uit uw school te maken krijgen gezien de vertrouwensrelatie die tot stand dient te komen.
 - Vanzelfsprekend heeft het betreffende kind behoefte aan steun en hulp. Bekijk wie het kind het beste ondersteuning kan bieden.
- De beoordeling van de resultaten zal tot een beslissing moeten leiden:
1. Er is geen sprake van kindermishandeling: er vindt geen verdere actie plaats (zie fase 6);
 2. Er bestaat twijfel over (het vermoeden van) kindermishandeling: er kan nu tot een extra observatie periode besloten worden, het verdient de voorkeur af te spreken wat er geobserveerd gaat worden en hoe lang (zie fase 6);
 3. Er bestaat gegrond vermoeden of zekerheid over kindermishandeling: zie fase 4.

Fase 4: Beslissing

- Hulp aan ouders

Als ouders het probleem onderkennen en mee willen werken aan verandering van hun situatie, kan de overleggroep hulp aanbieden of verder verwijzen.

- Melding bij Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK)

Als het vermoeden gegrond is en de zorg over het kind blijft bestaan, dan is de enige mogelijkheid een melding bij het AMK. Dat kan de directeur, de leerkracht, de jeugdarts of de jeugdverpleegkundige van de JGZ doen. Bespreek in de overleggroep wie gaat melden.

- Na de melding ligt de verantwoordelijkheid voor het op gang brengen van hulpverlening mede bij het AMK. Het gaat hier om vrijwillige hulpverlening. Als dat niet lukt, terwijl de situatie ernstig blijft, dan zal het AMK de Raad voor de Kinderbescherming inschakelen. De melder wordt hiervan op de hoogte gesteld.
- Uitsluitend in een crisissituatie/ levensbedreigende situatie voor het kind kan men direct melden bij de politie en via het AMK of BJZ bij de Raad voor de Kinderbescherming. Een melding bij de Raad kan niet anoniem.

Aanbevelingen fase 4: Beslissing

- Als ouders zelf hulp willen, dan zullen de ouders in het algemeen naar BJZ worden verwezen.

- Voor elke zaak rondom een vermoeden van kindermishandeling kan advies/consult worden gevraagd bij het AMK zonder de naam van het kind en/of ouder te noemen (zie bijlage 5: Informatie over BJJ en AMK).
- Wanneer een vermoeden van kindermishandeling gemeld wordt bij het AMK, moet men rekening houden met de tijd die het AMK nodig heeft om informatie te verzamelen en mensen te mobiliseren.
- Soms moet men bij een zaak wachten op een gunstig moment om in te kunnen grijpen of om iets in beweging te kunnen zetten. Melden bij het AMK maakt de kans dat dit lukt groter.
- Bij de politie is melding mogelijk wanneer men aangifte wil doen omdat het een strafbaar feit betreft. Dit kan niet anoniem. De politie doet aan opsporing en start een strafrechtelijk onderzoek.

Fase 5: evaluatie

- De overleggroep evalueert datgene wat er is gebeurd en de procedures die zijn gevolgd;
- Zonodig wordt de zaak ook doorgesproken met andere betrokkenen;
- Zonodig worden verbeteringen in afspraken en/of procedures aangebracht;
- Besluit welke informatie in het leerlingdossier wordt vastgelegd. Ouders hebben recht op inzage in het kinddossier.

Fase 6: nazorg

Leerling/ouders:

- Los van de gekozen weg, blijft de leerkracht zeker vier maanden na evaluatie het gedrag van het kind nauwkeurig volgen;
- Blijf het kind steunen;
- Indien er aanleiding toe is, roept de leerkracht de overleggroep opnieuw bij elkaar (fase 2);
- Bij blijvende twijfel wordt bij het AMK gemeld;
- Als gebleken is dat het vermoeden niet gegrond was, kunnen de werkaantekeningen worden vernietigd en kan het dossier met betrekking tot dit kind afgesloten worden.

Betrokken leerkracht/overleggroep:

- De zorgen rondom een leerling kunnen bij de leerkracht/overleggroep allerlei twijfels en gevoelens losgemaakt hebben. Het is van belang dat er ook nazorg voor hen beschikbaar is.

Aanbevelingen fase 5: evaluatie

- Leg op schrift vast hoe er gewerkt is. (stappen, acties, besluiten).
- Het is van belang op van tevoren vastgestelde tijdstippen met direct betrokkenen een tussentijdse evaluatiebijeenkomst te plannen.

Aanbevelingen fase 6: nazorg

- Sta open voor ondersteuning om uw eigen machteloosheid en teleurstellingen te hanteren wanneer onverhoopt toch blijkt dat de hulpverlening anders verloopt dan u had gedacht.
- Het belang van het bieden van ondersteuning aan het kind moet niet onderschat worden. Veel mensen die in hun jeugd mishandeld of misbruikt zijn, hebben het gered doordat andere volwassenen zich om hen bekommerden.
- Iedere medewerker heeft recht op een veilige werkplek. De werkgever dient hiervoor de voorwaarden te scheppen (arbo-wet).